

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 1 februarie 2007

în Cauza Nerumberg împotriva României

(Cererea nr. 2726/02)

Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Nerumberg împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii B.M. Zupančič, președinte, J. Hedigan, C. Bîrsan, doamna A. Gyulumyan, domnii E. Myjer, David Thor Björgvinsson, doamna I. Berro-Lefevre, judecători, și domnul V. Berger, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 11 ianuarie 2007,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 2726/02, introdusă împotriva României, prin care doi cetățeni ai acestui stat, domnul Herman Nerumberg și doamna Irene Nerumberg (*reclamanții*), au sesizat Curtea la data de 20 august 2001 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna Beatrice Rămășcanu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La 19 septembrie 2005, Curtea a hotărât să comunice Guvernului plângerile întemeiate pe art. [6 alin. 1](#) din Convenție în privința accesului la o instanță și 1 din Protocolul nr. 1. Prevalându-se de dispozițiile [art. 29](#) alin. 3 al Convenției, Curtea a decis că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

4. Reclamanții, tată și fiică, s-au născut în anul 1905 și respectiv 1955 și au domiciliul în Pitești.

5. Printr-o sentință din 21 noiembrie 1990 tribunalul județean Pitești a admis acțiunea reclamanților împotriva Primăriei din Pitești (« primăria ») în anulare a unei donații făcută de ei statului la 16 aprilie 1965 și privind un imobil și terenul aferent. De altfel, tribunalul a condamnat primăria să respecte dreptul de proprietate al reclamanților asupra imobilului și terenului în cauză.

6. La 16 decembrie 1992 reclamanții au sesizat judecătoria Pitești cu o acțiune împotriva primăriei pentru a fi condamnată la punerea lor în posesia unui teren de 716 m², bazându-se pe sentința din 21 noiembrie 1990 citată anterior.

7. Printr-o sentință definitivă din 24 iunie 1993 instanța a admis acțiunea lor și a ordonat primăriei să-i pună în posesia unui teren de 716 m² aflat în intravilanul orașului Pitești, fără a-i delimita totuși amplasamentul.

8. La 30 august 1996 primăria Pitești a invitat reclamanții să ajute comisia de aplicare a legii nr. 18/1991 (« comisia locală ») să identifice un teren de 716 m² în intravilanul orașului. Din înscrisurile reclamanților reiese că comisia locală le-a prezentat două terenuri de aproximativ 300 m² fiecare, ambele situate în cartiere de la periferia orașului. Conform declarației reclamanților unul din aceste terenuri era în pantă și celălalt avea forma unui triunghi și era situat sub rețeaua electrică a orașului.

9. Reclamanții au refuzat acest amplasament, cerând punerea lor în posesia unui teren situat în centrul orașului, pe motiv că terenul oferit nu avea o valoare echivalentă cu cea donată statului în 1965. Într-un proces-verbal întocmit cu acest prilej s-a menționat că consiliul local nu dispunea de terenuri libere în centrul orașului și că, prin urmare, executarea sentinței din 24 iunie 1993 era imposibilă.

A. Punerea în posesie a reclamanților asupra unui teren de 384 m²

10. Prin procesele-verbale din 21 august și 31 octombrie 1998 reclamanții au fost puși în posesia unui teren de 384 m² pe baza unei sentințe definitive din 24 iunie 1993. Autoritățile au evidențiat în procesul-verbal din 21 august 1998 existența unor garaje pe 126 m² din acest teren și necesitatea de a trimite o comunicare proprietarilor lor în vederea demolării acestora.

1. Acțiunea lui T.I. și D.V. în reconstituire a dreptului lor de proprietate asupra terenului de 126 m²

11. T.I. și D.V. erau proprietarii garajelor construite pe terenul de 384 m² asupra căruia reclamanții fuseseră puși în posesie. Aceste construcții ocupau o suprafață de 126 m².

12. La 20 ianuarie 1999 T.I. și D.V. au sesizat judecătoria Pitești cu o acțiune împotriva primăriei și prefecturii Pitești, cerând reconstituirea dreptului lor de proprietate asupra terenului aferent construcțiilor în chestiune. Ei au menționat că le-au construit în 1984 pe baza unei autorizații de construcție eliberată de primărie care era, în acel moment, proprietara terenului.

13. La 28 aprilie 1999 reclamanții au formulat o cerere de intervenție, solicitând respingerea acțiunii lui T.I. și D.V. și scoțând în evidență faptul că ei erau proprietarii terenului în baza sentinței din 24 iunie 1993 și a procesului-verbal din 31 octombrie 1998.

14. La 3 octombrie 2000 instanța a admis acțiunea lui T.I. și D.V. și a ordonat primăriei să le reconstituie dreptul de proprietate asupra terenului de 126 m² în cauză. Ea a considerat că construcțiile fuseseră edificate pe teren în 1984 pentru a asigura folosirea normală a apartamentelor aflate în apropiere și că, prin urmare, constituiau anexe în sensul art. 23 al legii nr. 18/1991. De asemenea, în măsura în care amplasamentul terenului de 716 m² nu fusese stabilit în sentința din 24 iunie 1993, reclamanții, deși au fost puși în posesie, nu se puteau folosi de dreptul de proprietate asupra amplasamentului la care se referă prezentul litigiu, deoarece niciun titlu de proprietate nu le-a fost eliberat în acest sens. În consecință, T.I. și D.V. puteau beneficia de dispozițiile legii nr. 18/1991 pentru a li se reconstitui dreptul asupra terenului de 126 m².

15. Reclamanții au înaintat recurs, susținând că terenul respectiv fusese transferat ilegal în patrimoniul statului în 1965, că autorizația de construcție avea caracter provizoriu și că terenul se afla din 31 octombrie 1998 în patrimoniul lor. Reclamanții au fost chemați în ședință prin citație trimisă la domiciliu. Fiind plecați în străinătate, au luat cunoștință de acest lucru prin intermediul terților. Au depus o cerere de amânare a cauzei pentru a putea participa la ședință. Ei au indicat de asemenea curții de apel adresa lor din străinătate pentru a fi informați asupra noilor date ale ședinței.

16. Printr-o hotărâre din 21 martie 2001 curtea de apel din Pitești, după ce a examinat toate motivele de recurs ale reclamanților pe baza documentelor scrise prezentate la dosar, l-a respins și a confirmat sentința pronunțată în primă instanță.

2. Acțiunea reclamanților privind condamnarea lui T.I. și D.V. la demolarea construcțiilor existente pe terenul lor

17. La 7 decembrie 1998 reclamanții au sesizat judecătoria Pitești cu o acțiune împotriva lui T.I. și D.V. pentru a obține autorizația de demolare a garajelor situate pe terenul lor. Printr-o sentință din 7 februarie 2000 tribunalul le-a respins acțiunea, pe motiv că T.I. și D.V. erau constructori de bună credință și că în consecință, în temeiul art. 494 cod civil nu puteau fi condamnați la demolarea construcțiilor. De altfel, instanța a statuat că aceste construcții făceau parte dintr-un proiect de amenajare a teritoriului care viza asanarea solului și prezenta un interes public pentru zona în care se aflau.

18. Această sentință a fost confirmată, la apelul reclamanților, printr-o hotărâre din 8 septembrie 2000 a tribunalului județean Argeș.

19. Reclamanții au înaintat un recurs amplu argumentat. Curtea de apel Pitești a chemat reclamanții la prima ședință prin citație trimisă la domiciliu. Reclamanții, plecați

în străinătate, au luat cunoștință de acest lucru prin intermediul unui terț. Ei au cerut amânarea cauzei și citarea lor pe viitor la adresa lor din străinătate.

20. Cu ocazia ședinței din 4 aprilie 2001, după ce a constatat că părțile fuseseră citate legal, curtea de apel a examinat mijloacele de atac ale reclamanților, în lipsa lor, bazându-se pe documentele scrise prezentate la dosar. Printr-o sentință amplu motivată din aceeași dată a respins apelul și a confirmat sentința pronunțată în primă instanță.

B. Alte demersuri ale reclamanților pentru executarea în întregime a sentinței din 24 iunie 1993

21. Prin scrisorile din 28 și 29 septembrie 1998 reclamanții au cerut comisiei județene de aplicare a legii nr. 18/1991 privind fondul funciar (« comisia județeană ») să se conformeze sentinței din 24 iunie 1993 și să le elibereze titlul de proprietate aferent. Printr-o comunicare din 26 octombrie 1998 comisia județeană i-a informat că trimisese cererile lor la primărie, cerându-i să execute sentința în cauză. În privința titlului de proprietate, i-a sfătuit să se adreseze comisiei locale.

22. La 15 martie 1999 reclamanții au fost invitați de primărie să participe, alături de comisia locală, la identificarea unui alt amplasament de teren în suprafață de 332 m², pentru a executa în întregime sentința din 24 iunie 1993. Reclamanții, reprezentați de un împuternicit, au cerut o amânare pentru a se pronunța asupra posibilității de a accepta un nou amplasament.

23. În anul 2000 reclamanții au cerut primăriei ca un titlu de proprietate să le fie eliberat pentru un teren de 716 m² în baza sentinței din 24 iunie 1993. Printr-o comunicare din 5 iulie 2000 au fost informați că în temeiul legii nr. 19/1991 titlul de

proprietate nu putea să le fie eliberat decât după executarea în întregime a sentinței menționate anterior, ceea ce nu era cazul.

24. Reclamanții au adresat din nou un memoriu comisiei județene, cerându-i să fie puși în posesia unui teren în temeiul sentinței din 24 iunie 1993 citată anterior. Printr-o comunicare din 27 noiembrie 2000 aceasta i-a informat că puteau sesiza tribunalele cu o acțiune împotriva primăriei pentru a-i condamna la punerea în posesia terenurilor. De asemenea, ea i-a informat că era posibil ca la sfârșitul perioadei prevăzute de legea nr. 18/1991, modificată prin legea nr. 1/2000, pentru a permite persoanelor private să-și depună cererile de restituire în natură a terenurilor – primăria să facă inventarul terenurilor libere din intravilanul orașului Pitești și să le propună un alt teren la schimb. Comisia nu le-a precizat termenul scadent prevăzut de lege în acest scop.

25. Printr-o scrisoare sosită la Curte pe 29 martie 2005, reclamanții au informat grefa că sentința din 24 iunie 1993 încă nu fusese executată integral, primăria refuzând punerea lor în posesie asupra terenurilor de 126 m² și 332 m², pe motiv că nu mai existau terenuri în intravilanul orașului Pitești.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

26. Legislația internă pertinentă, și anume extrasele din legile nr. 18/1991 privind fondul funciar, 169/1997 privind modificarea legii nr. 18/1991 și 29/1990 privind contenciosul administrativ, este descrisă în cauza *Sabin Popescu împotriva României* (nr. 48102/99, paragrafele 42-46, 2 martie 2004).

27. Sunt pertinente de asemenea articolele 23 și 24 ale legii 18/1991 care prevăd că parcelele atribuite de comisiile administrative competente membrilor cooperativelor agricole de producție pentru construirea caselor lor, în conformitate cu decretul nr.

42/1990, rămân în proprietatea acestora din urmă, foștii proprietari având dreptul de a fi despăgubiți prin repartizarea unei parcele de teren echivalentă.

ÎN DREPT

I. Asupra pretinsei încălcări a [art. 6](#) alin. 1 din Convenție

28. Reclamanții susțin că refuzul autorităților competente de a se conforma sentinței din 24 iunie 1993 a judecătorei Pitești le-a încălcat dreptul de acces la instanță. Ei invocă articolul 6 alin. 1 din Convenție, care prevede următoarele:

"Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale (...) de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil ..."

Asupra admisibilității

29. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Trebuie așadar să o declare admisibilă.

A. Asupra fondului

30. Guvernul constată că sentința din 24 iunie 1993 a condamnat autoritățile locale să pună reclamanții în posesia unui teren de 716 m² din rezerva funciară a orașului, fără a stabili amplasamentul său. El remarcă faptul că reclamanții au refuzat toate ofertele făcute de autoritățile locale pentru executarea integrală a sentinței din 24 iunie 1993 și că au cerut întotdeauna punerea în posesie pe amplasamentul care făcuse obiectul donației în 1965. Ori, deși au fost puși în posesia a 384 m² din acest teren, pentru autorități era imposibil să le facă o ofertă pentru restul de 332 m² din acest teren, ținând cont de faptul că această parte era ocupată de un imobil de locuit construit în 1990. În consecință, Guvernul consideră că neexecutarea este datorată comportamentului reclamanților.

31. De asemenea Guvernul menționează că reclamanții au fost informați asupra motivelor care justificau executarea parțială a sentinței din 24 iunie 1993 (paragrafele 8 și 13 de mai sus) precum și asupra faptului că sentința citată anterior nu le dădea dreptul de a li se restitui dreptul de proprietate asupra terenului care făcuse obiectul donației din 1965 (*Cauza Sabin Popescu împotriva României*, nr. 48102/99, paragraful 76, 2 martie 2004).

32. Reclamanții consideră că neexecutarea integrală a sentinței din 24 iunie 1993 nu le poate fi reproșată lor. În această privință, ei menționează că cele două oferte făcute de primărie priveau terenuri impracticabile situate în două cartiere periferice ale orașului. De asemenea, ei consideră că punerea lor în posesie asupra terenului de 384 m² nu este efectivă, în măsura în care primăria era informată că 126 m² din acest teren erau ocupați de garaje ale terților și ulterior acestora din urmă li s-a confirmat dreptul de proprietate asupra acestui teren.

33. Curtea amintește că, conform jurisprudenței constante, executarea unei sentințe sau a unei hotărâri, a oricărei instanțe, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din « proces » în sensul art. 6 din Convenție. Dreptul la un tribunal ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie să rămână inoperantă, în detrimentul unei părți (*Cauza Imobiliare Saffi împotriva Italiei* [GC], nr. 22.774/1993, paragraful 63, CEDO 1999-V).

34. Curtea admite că dreptul de acces la un tribunal nu poate obliga statul să execute fiecare sentință indiferent care ar fi caracterul civil și circumstanțele (*Cauza Sanglier împotriva Franței*, nr. 50342/99, paragraful 39, 27 mai 2003). Așadar, dacă administrația refuză sau omite să execute o hotărâre ori întârzie în executarea acesteia,

garanțiile art. 6 de care a beneficiat justițiabilul în fața instanțelor judecătorești își pierd orice rațiune de a fi (*Cauza Hornsby împotriva Greciei*, hotărârea din 19 martie 1997, *Culegere de hotărâri și decizii* 1997-II, pag. 510-511, paragraful 41).

35. În speță, comisia locală era competentă în exclusivitate să asigure respectarea sentinței din 24 iunie 1993, și anume să pună reclamanții în posesia unui teren de 716 m² în intravilanul orașului Pitești. De altfel, Curtea remarcă faptul că nu se contestă că în speță sentința din 24 iunie 1993 nu a fost nici executată integral, nici anulată sau modificată în urma unei căi de atac prevăzută de lege (*Cauza Croitoriu împotriva României*, nr. 54400/00, 2004, paragraful 28).

36. Curtea constată că sentința din 24 iunie 1993 citată anterior nu stabilea amplasamentul terenului asupra căruia să se reconstituie dreptul de proprietate al reclamanților. Este adevărat că la 21 august și 31 octombrie 1998 ei au fost puși în posesia unui teren de 384 m² pe baza sentinței de mai sus. Deși au fost informați cu ocazia punerii în posesie asupra existenței garajelor pe terenul în cauză, reiese clar din procesul-verbal întocmit cu acest prilej că autoritățile locale au menționat necesitatea măsurilor pentru a asigura o posesie efectivă.

37. Ori prin hotărârea din 21 martie 2001 autoritățile naționale au recunoscut lui T.I. și D.V. un drept de proprietate asupra terenului de 126 m² fără a anula totuși sau a modifica hotărârea din 24 iunie 1993. În consecință, pentru cei 126 m² din terenul în cauză reclamanții nu au beneficiat de o punere în posesie efectivă. În această privință nu trebuie uitat că Convenția nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (*Cauza Artico împotriva Italiei*, Hotărârea din 13 mai 1980,

seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33) și că prin urmare, o simplă punere în posesie formală nu este suficientă să asigure respectarea dreptului interesaților de acces la un tribunal.

38. De altfel, Curtea amintește că ea a considerat excesivă obligația pentru reclamanți de a înainta acțiuni în anulare a titlurilor de proprietate ale terților (Cauza *Mihai-Iulian Popescu împotriva României*, nr.2911/02, paragraful 43, 29 septembrie 2005).

39. Curtea constată în plus că pentru a asigura executarea integrală a sentinței din 24 iunie 1993 autoritățile naționale trebuia să pună reclamanții în posesia unui alt teren de 332 m². Într-adevăr, primăria a luat inițiativa și a făcut o ofertă reclamanților respectând condițiile impuse de sentința din 24 iunie 1993 citată anterior, și anume că terenurile să fie situate în intravilanul orașului Pitești. Ori reclamanții au refuzat această ofertă, pe motiv că nu corespundea valorii terenului care făcuse obiectul donației din 1965 și că nu privea terenurile situate în centrul orașului, fără a menționa totuși în fața autorităților naționale că terenurile erau impracticabile. Prin urmare, Curtea consideră că autoritățile competente se aflau, din cauza atitudinii reclamanților, în imposibilitatea de a-i pune în posesia unui teren de 332 m².

40. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că, în prezenta cauză, omițând să execute în mod efectiv sentința din 24 iunie 1993 în partea sa privind terenul de 126 m², autoritățile naționale au privat reclamanții de un acces efectiv la un tribunal.

41. În consecință, a fost încălcat încălcat [art. 6](#) alin. 1 din Convenție în ceea ce privește neexecutarea sentinței din 24 iunie 1993 în partea sa privind terenul de 126 m² și nu s-a încălcat [art. 6](#) alin. 1 în ceea ce privește neexecutarea respectivei sentințe în partea sa privind terenul de 332 m².

II. Asupra pretensei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1

42. Reclamanții se plâng de o atingere adusă dreptului lor de proprietate din cauza neexecutării integrale de către autoritatea administrativă competentă a sentinței din 24 iunie 1993 pronunțată în favoarea lor de instanțele interne. Ei invocă art. 1 din Protocolul nr. 1, care are următoarea formulare:

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor."

Asupra admisibilității

43. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Trebuie așadar să o declare admisibilă.

B. Asupra fondului

44. Guvernul recunoaște că reclamanții aveau dreptul de fi puși în posesia terenului de 716 m². Cu toate acestea, dreptul lor de proprietate depindea de identificarea concretă a amplasamentului terenului.

45. Guvernul consideră că în măsura în care reclamanții au fost puși în posesia unui teren de 384 m², incluzând terenul de 126 m², ei nu mai puteau pretinde o încălcare a dreptului lor de proprietate din cauza neexecutării sentinței din 24 iunie 1993 pentru această parte a terenului. În privința neexecutării sentinței din 24 iunie citată anterior

pentru terenul de 332 m², Guvernul consideră că este atribuibilă reclamanților și că, prin urmare, nu pot invoca o atingere adusă dreptului lor de proprietate datorată propriei lor acțiuni.

46. De asemenea, Guvernul amintește că sentința din 24 iunie 1993 nu acorda reclamanților dreptul de a li se reconstitui dreptul de proprietate asupra amplasamentului care făcuse obiectul donației din 1965 și remarcă faptul că terenul de 332 m² cerut de reclamanți era ocupat de o clădire construită în 1990.

47. În timp ce Curtea consideră că neexecutarea hotărârii din 24 iunie 1993 pentru terenul de 332 m² situat pe vechiul amplasament constituie o ingerință în dreptul de proprietate al reclamanților, Guvernul consideră că această ingerință era prevăzută de legea nr. 18/1991 și viza un scop legitim, și anume protecția dreptului de proprietate al proprietarilor clădirii construite pe acest teren. Ori, așa cum Curtea a statuat în cauza *Brumărescu împotriva României* ([GC], nr. 28342/95, CEDO 1999-VII), statul era obligat să vegheze asupra respectării principiului siguranței juridice și, în acest sens, menținerea titlurilor de proprietate, intrate în circuitul civil, constituie, și ea, o obligație ce revine autorităților.

48. Reclamanții consideră că ingerința în dreptul lor de proprietate așa cum s-a constatat prin sentința din 24 iunie 1993 nu este justificată și datorată relei credințe a autorităților. Astfel, ei remarcă faptul că ofertele de punere în posesie pentru terenul de 332 m² erau consecința multiplelor lor demersuri pe lângă primărie și nu inițiativei autorităților. În privința terenului de 126 m² ocupat de garaje, ei menționează că după punerea lor în posesia terenului terților li s-au eliberat titluri de proprietate asupra aceluiași teren.

49. Referindu-se la jurisprudența aplicabilă în materie (Cauza *Kopecky împotriva Slovaciei* [GC], nr. 44912/98, paragraful 35, 28 septembrie 2004 și cauza *Georgi împotriva României*, nr. 58318/00, paragraful 67, 24 mai 2006), Curtea constată că în speță sentința definitivă din 24 iunie 1993 a creat în avantajul reclamanților « speranța legitimă » de a fi efectiv puși în posesia unui teren de 716 m² în intravilanul orașului și de a obține, prin urmare, titlul administrativ de proprietate. În aceste condiții, creanța lor este suficient stabilită pentru a constitui o « valoare patrimonială » care să antreneze aplicarea garanțiilor art. 1 din Protocolul nr. 1.

50. Părțile nu contestă că sentința în cauză nu a fost decât parțial executată, și anume că reclamanții au fost puși în posesia unui teren de 384 m². Totuși, pe 126 m² din acest teren unor terți li s-a acordat ulterior dreptul de proprietate. De asemenea, pe baza sentinței din 24 iunie 1993, reclamanții încă au dreptul la 332 m² de teren în plus.

51. În privința terenului de 332 m² Curtea consideră că din motive similare celor expuse de art. 6 alin. 1 din Convenție (paragraful 39 de mai sus) nu li se poate reproșa în speță autorităților naționale că nu i-au pus pe reclamanți în posesia unui asemenea teren, în măsura în care aceștia din urmă au refuzat oferta comisiei, care era conformă cu dispozitivul sentinței din 24 iunie 1993.

52. În privința terenului de 126 m² Curtea relevă că confirmarea dreptului de proprietate al lui T.I. și D.V. asupra aceluiasi teren prin hotărârea din 21 martie 2001 a avut drept efect privarea reclamanților de beneficiul acestuia. Interesații nu mai aveau dreptul să intre în posesia bunului, nici să dispună de el în alt fel. În aceste condiții, Curtea constată că această situație a avut drept efect privarea reclamanților de bunul lor, în sensul celei de-a doua fraze a primului alineat al art. 1 din Protocolul nr. 1.

53. O privare de proprietate legată de această din urmă normă se poate justifica numai dacă se demonstrează în special că a intervenit pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege (cauza *Sporrong și Lönnroth împotriva Suediei*, Hotărârea din 23 septembrie 1982, Seria A nr. 52, pag. 26-28, paragrafele 69-74).

54. Curtea remarcă faptul că dreptul de proprietate al terților asupra terenului în cauză a fost consacrat de instanțele naționale făcând aplicarea dispozițiilor legii nr. 18/1991 și că, prin urmare, ingerința era « prevăzută de lege ». Curtea consideră de asemenea că în acest caz ingerința respectivă viza un scop legitim, și anume protecția drepturilor altora – « alții » fiind aici proprietarii imobilului vecin și constructorii de bună credință – pe baza principiului siguranței relațiilor juridice.

55. O măsură de ingerință în dreptul la respectarea bunurilor trebuie să mențină un echilibru just între necesitățile interesului general al comunității și cerințele cu privire la protecția drepturilor fundamentale ale individului (a se vedea între altele *Sporrong și Lönnroth* citat anterior, pag. 26, paragraful 69). Îndeosebi, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat de orice măsură care privează o persoană de proprietatea sa (*Cauza Pressos Compania Naviera S.A. și alții împotriva Belgiei*, Hotărârea din 20 noiembrie 1995, seria A nr. 332, pag. 23, paragraful 38).

56. Curtea constată că hotărârea din 21 martie 2001 nu a anulat dreptul de proprietate al reclamanților așa cum a fost stabilit prin sentința din 24 iunie 1993. De altfel, în hotărârea sa din 21 martie 2001 citată anterior, curtea de apel a reținut că reclamanții aveau dreptul la un teren pe baza sentinței din 24 iunie 1993, și nu la terenul de 126 m² așa cum a fost identificat în procesul-verbal din 1998.

57. Curtea constată că nicio dispoziție a legii interne nu prevede cu claritate și certitudine consecințele pentru dreptul de proprietate al unei persoane private la reconstituirea dreptului de proprietate asupra aceluiași teren. Mai exact, dreptul intern nu dă un răspuns clar și precis la problema de a ști dacă și în ce fel proprietarul privat astfel de bunul său poate fi despăgubit.

58. De asemenea Curtea constată că obligația de a pune reclamantul în posesia unui teren pe baza sentinței din 24 iunie 1993 revenea statului. Ori sentința din 21 martie 2001 confirma dreptul de proprietate al terților asupra aceluiași teren în temeiul art. 23 din legea nr. 18/1991 (paragrafele 14-16 de mai sus), nu a fost însoțită de nicio altă propunere de punere în posesia unui alt teren nici de o propunere de despăgubire a reclamanților (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza *Broniowski împotriva Poloniei* [GC], nr. 31443/96, paragraful 176, CEDO-V). De altfel, Guvernul nu a prezentat nicio observație asupra terenului de 126 m², considerând că reclamanții fuseseră puși în posesia acestui teren.

59. În plus, așa cum Curtea a amintit deja, nu este corect să se ceară unui individ care a obținut o creanță împotriva statului, în urma unei proceduri judiciare, să inițieze ulterior o procedură de executare forțată pentru a obține o reparație (*mutatis mutandis*, cauza *Metaxas* citată anterior, paragraful 19).

60. În consecință, Curtea consideră că în cazul în speță lipsa oricărei alte propuneri din partea autorităților de a atribui reclamanților un alt teren de 126 m² sau, eventual, o altă compensație, i-a făcut să suporte o sarcină disproporționată și excesivă incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor garantat de articolul 1 din Protocolul nr.

61. În consecință, în speță s-a încălcat această dispoziție în privința terenului de 126 m² și nu s-a încălcat în privința terenului de 332².

III. Asupra altor preținse încălcări

62. Reclamanții se plâng în sfârșit de o încălcare a dreptului lor la un proces echitabil datorită faptului că nu au fost citați legal să compară în procedurile angajate de terți în reconstituirea dreptului lor de proprietate asupra terenului de 126 m² și de ei înșiși în vederea condamnării terților la demolarea construcțiilor existente pe terenul lor.

63. Curtea constată că în cursul celor două proceduri reclamanții au fost prezenți la ședințele ținute în primă instanță și în apel. De asemenea, ei și-au prezentat motivele de recurs în scris și instanța de recurs le-a examinat pronunțând decizii ample motivate și fără aparența arbitrarului.

64. Imperativele legate de noțiunea de « proces echitabil » nu sunt obligatoriu aceleași în litigiile referitoare la drepturile cu caracter civil cât și în cauzele privind acuzațiile în materie penală (Cauza *Levages Prestations Services împotriva Franței*, nr. 21920/93, 23 octombrie 1996, paragraful 46). În speță, presupunând că reclamanții nu au fost citați legal, ei au formulat în scris mijloacele lor de recurs. De asemenea, în dreptul român, instanțele care se pronunță în faza de recurs, după o sentință în fond în primă instanță și în apel, așa cum a fost cazul în speță, nu sunt competente să examineze puncte de drept. În acest condiții, prezența reclamanților la ședință nu era indispensabilă.

65. Ținând cont de aceste elemente, Curtea consideră că această plângere trebuie respinsă deoarece este în mod evident neîntemeiată, în aplicarea [art. 35](#) paragrafele 3 și 4 din Convenție.

IV. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

66. În conformitate cu art. 41 din Convenție, *"În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă."*

A. Prejudiciu

67. Reclamanții solicit, cu titlu de prejudiciu material, 208.390 euro reprezentând valoarea de piață a terenurilor de 332 m² și 126 m², prezentând în acest sens un raport de expertiză și 131.553 euro pentru câștigurile pe care le-ar fi putut obține. Ei cer de asemenea 30.000 euro cu titlu de prejudiciu moral.

68. Guvernul menționează că reclamanții au fost puși în posesia terenului de 384 m² din care făcea parte terenul de 126 m². În privința terenului de 322 m², primăria a făcut oferte reclamanților în conformitate cu sentința din 24 iunie 1994, dar ei le-au refuzat în permanență. În consecință, reclamanții nu pot pretinde despăgubiri pentru o situație pe care au creat-o ei sau, cel puțin, au întreținut-o.

69. Guvernul prezintă o expertiză conform căreia valoarea terenurilor de 332 m² și 126 m² cerute de reclamanți se ridică la 86.389 euro din care 62.621,8 euro pentru terenul de 332 m². Citând cauzele *Buzatu împotriva României* (satisfacție echitabilă), nr. 34642/97, paragraful 18, 27 ianuarie 2005) și *Sofletea împotriva României* (nr. 48179/99, paragraful 42, 25 noiembrie 2003), el consideră că Curtea nu poate face speculații în privința valorii câștigului pe care l-ar fi putut obține.

70. În privința prejudiciului moral, Guvernul estimează că nu există vreo legătură de cauzalitate între pretinsa încălcare a Convenției și paguba invocată și consideră că o

eventuală hotărâre de condamnare a Curții ar putea constitui, în sine, o reparație satisfăcătoare cu acest titlu.

71. Curtea relevă că singura bază de reținut pentru acordarea unei satisfacții echitabile constă în speță în lipsa caracterului efectiv al executării sentinței definitive din 24 iunie 1993 pentru terenul de 126 m².

72. Curtea consideră, în circumstanțele speței, că punerea efectivă în posesie a reclamanților asupra unui teren de 126 m² pe baza sentinței din 24 iunie 1993 a judecătorei Pitești i-ar pune pe cât posibil într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar găsi dacă cerințele articolelor 6 alin. 1 din Convenție și 1 din Protocolul nr. 1 nu ar fi fost încălcate.

73. Dacă statul pârât nu va proceda la o asemenea punere în posesie în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, Curtea hotărăște că va trebui să plătească interesaților, pentru paguba materială, o sumă corespunzătoare valorii actuale a bunului, și anume 30.000 euro.

74. În privința sumei cerută cu titlu de pierdere a câștigului pentru terenul în cauză, în lipsa oricărui document doveditor pertinent oferit de reclamanți, Curtea nu poate face speculații asupra posibilității și randamentului folosirii sale de către reclamanți (*Cauza Buzatu împotriva României*, nr. 34642/97, paragraful 18, 27 ianuarie 2005).

75. În aceste împrejurări, pe baza ansamblului de elemente aflate în posesia sa și statuând în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție, Curtea acordă reclamanților 7.000 euro pentru prejudiciul moral.

B. Costuri și cheltuieli

77. Reclamanții cer de asemenea 31.800 euro drept costuri și cheltuieli suportate în fața instanțelor interne și pentru cele suportate în fața Curții, din care 8.500 euro reprezentând onorariile avocatului, 6.000 euro valoarea timbrelor judiciare, costul expertizei, cheltuielile de traducere, copiile xerox și convorbirile telefonice și 6.500 euro pentru diverse cheltuieli.

78. Guvernul nu se opune acordării reclamanților unei sume corespunzătoare costurilor și cheltuielilor legate de procedura în fața Curții, cu condiția să fie reale, necesare și să aibă legătură cu cauza. În această privință trebuie menționat că, așa cum reiese din actele doveditoare oferite de reclamanți, onorariile avocatului pentru procedura în fața Curții nu depășesc suma de 761 euro și estimează că în orice caz suma cerută cu acest titlu este excesivă comparativ cu jurisprudența Curții (*Cauza Sabou și Pîrcălab împotriva României*, n.46572/99, paragraful 67, 28 septembrie 2004). De altfel, Guvernul constată lipsa oricărui document doveditor pentru restul cheltuielilor.

79. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea costurilor și cheltuielilor decât în măsura în care dovedește caracterul real, necesar și rezonabil al valorii lor. În speță și luând în considerare elementele de care dispune și criteriile menționate anterior, Curtea consideră rezonabilă suma de 1.000 euro pentru toate cheltuielile la un loc și o acordă reclamanților.

C. Majorări de întârziere

80. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă în privința capătului de cerere întemeiat pe art. 6 alin. 1 din Convenție (dreptul de acces la o instanță) și 1 din Protocolul nr. 1 și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție în privința terenului de 126 m²;

3. hotărăște că a fost încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție în privința terenului de 332 m²;

4. hotărăște că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 în privința terenului de 126 m²;

5. hotărăște că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 în privința terenului de 332 m²;

6. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să execute sentința din 24 iunie 1993 a judecătoriei Pitești în partea privind terenul de 126 m², în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu [art. 44](#) alin. 2 din Convenție;

b) că în lipsa acestei executări statul pârât trebuie să plătească ambilor reclamanți, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu [art. 44](#) alin. 2 din Convenție, 30.000 euro (trei mii euro) ;

c) că în orice caz statul pârât trebuie să plătească ambilor reclamanți 7.000 euro (șapte mii euro) pentru prejudiciul moral și 1.000 euro (o mie euro) drept costuri și cheltuieli, plus orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit;

d) că sumele vor fi convertite în lei noi românești la rata de schimb aplicabilă la data plății;

e) că, începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, sumele vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;

7. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 1 februarie 2007, în aplicarea [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Bostjan M. Zupančič,

președinte

Vincent Berger,

grefier